

Zaak 2024-050

Datum uitspraak: 17 april 2024

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweester.

## 1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 4 maart 2024 heeft de Commissie voor de examens het tentamen behorende bij de cursus IB0402, 'Logica, verzamelingen en relaties' van 5 februari 2024 dat appellant heeft gemaakt, ongeldig verklaard.
- 1.2 Verweester en appellant zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellant heeft bij e-mailbericht van 12 maart aangegeven zijn beroep te willen doorzetten, waarna verweester een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 17 april 2024, waar verweester, vertegenwoordigd door de heer dr. A.W.T. Kampermann, secretaris van de Commissie voor de examens, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, virtueel hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellant heeft tevens virtueel deelgenomen aan de hoorzitting.

## 2. Overwegingen

### *Het beroep van appellant*

- 2.1 Appellant is het niet eens met de beslissing van 4 maart 2024, waarmee zijn tentamen voor de cursus IB0402, 'Logica, verzamelingen en relaties' ongeldig werd verklaard ten gevolge van het feit dat hij uit beeld verdwijnt voor de start van het tentamen. Dat appellant uit beeld verdwijnt wordt door hem niet ontkend, maar op dat moment heeft hij het tentamen nog niet kunnen inzien. De tentamensessie was aldus appellant nog niet gestart.
- 2.2 Appellant verweert zich als volgt tegen de constatering van verweester.
  - 2.2.1 Dat appellant voordat de tentamenvragen op zijn computerscherm zichtbaar waren de ruimte heeft verlaten, wordt door appellant niet ontkend al was hij zich er niet van bewust dat hij de ruimte op dat moment niet (meer) mocht verlaten. Appellant bevestigt dat hij gedurende 1 minuut en 40 seconden de ruimte heeft verlaten.
  - 2.2.2 Appellant is echter van mening dat de tentameninstructie niet geheel duidelijk is. Hij heeft de voorwaarden voor online thuintentaminering goed bestudeerd en heeft uit de voorwaarden niet kunnen afleiden 'dat je de periode dat je voor het tentamen inlogt ook niet van je plaats mag'. Appellant heeft de informatie op de tegel 'Als de opname is gestart mag u uw werkplek niet meer verlaten' geïnterpreteerd als de opname tijdens het feitelijk tentamen.

- 2.2.3 Met betrekking tot de melding dat vanaf dat moment de ruimte niet meer mag worden verlaten die volgens verweerster in beeld zou verschijnen, laat appellant weten dat hij deze melding heeft gemist of dat deze melding niet is verschenen. Hij geeft toe dat hij de informatie gemist zou kunnen hebben omdat hij onmiddellijk na de roomscan de ruimte heeft verlaten. De waarschuwing dat studenten niet meer de ruimte mogen verlaten moet volgens hem uitdrukkelijker en/of opvallender getoond worden; de huidige weergave vindt hij onvoldoende.
- 2.3 Aanvullend betoogt appellant dat hij weliswaar de ruimte heeft verlaten, maar dat tijdens het maken van het tentamen geen onregelmatigheden geconstateerd zijn. Hij voert aan dat hij de regels heeft nageleefd en dat geen hulpmiddelen zichtbaar zijn. Appellant is te goeder trouw en heeft geen enkel belang bij het behalen van zijn tentamen en/of studie met (het gebruik van) niet geoorloofde hulpmiddelen. Op basis van de tentamenbeelden had verweerster volgens hem kunnen constateren dat tijdens het tentamen geen onregelmatigheden hebben plaatsgevonden en dat op basis van deze constatering het tentamenresultaat vastgesteld had kunnen worden. Volgens appellant is ook de 'verantwoordelijke docent' van mening dat de beslissing van verweerster onterecht is.
- 2.4 Ten slotte voert appellant aan dat verweerster het besluit niet deugdelijk heeft gemotiveerd en geen rekening heeft gehouden met zijn persoonlijke omstandigheden (het ontbreken van een belang bij het plegen van 'fraude' en/of het niet naleven van de regels). Volgens hem heeft verweerster niet de menselijke maat toegepast en handelt verweerster niet studentvriendelijk. Had zij dit wel gedaan, dan had verweerster een zorgvuldige belangenafweging gemaakt op basis van de tentamenbeelden en had zij moeten concluderen dat geen onregelmatigheden hebben plaatsgevonden *tijdens* het tentamen. Een ongeldigverklaring had dan achterwege kunnen blijven.

#### *Het standpunt van verweerster*

- 2.5 Verweerster heeft tot taak om de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen (art 7:12b van de Wet op hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW)). Zij is op grond van de wet en de Onderwijs- en Examenregeling (OER) (art 4:16 onder m) bevoegd een tentamen of een onderdeel daarvan ongeldig te verklaren, als een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.

Een onregelmatigheid is iedere gebeurtenis waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd (art. 1.3 lid bb OER en art 2.4.2. lid 1 Examenreglement).

Een onregelmatigheid of vermoeden van fraude bij een tentamen met toezicht middels proctoring wordt niet geconstateerd door de proctorsoftware, maar door de surveillant die de proctorbeelden beoordeelt. (Bijlage 2 onder 2 r bij de OER) (Bijlage B.1.) en het Privacystatement (Bijlage B.3).

Van een onregelmatigheid is in elk geval sprake in de volgende situaties (art 2.4.2 lid 2 Examenreglement) (Bijlage B.2):

*"a. Het door een student handelen in strijd met de instructies, vermeld in het cursusmateriaal of de regelgeving die betrekking hebben op de verplichtingen bij het afleggen van een tentamen of bijzondere verplichting, zie hiervoor ook bijlage 7: Instructies in verband met de tentamenzitting.*

*b. Het door een student niet volgen van de aanwijzingen/instructies van de surveillant dan wel bij een (digitale) tentamensessie.*

*Voorbeelden van het door onder a en b genoemde zijn:  
(...)*

2. Voor tentamens welke afgenomen worden middels proctoring

(...)

- Het (deels) uit beeld verdwijnen.

(...)

Instructies in verband met de tentamenzitting 2023-2024, Bijlage 7 Examenreglement (Bijlage B.2):

*“Wanneer het tentamen middels proctoring wordt afgenomen, dient de student gedurende de hele tentamensessie de instructies te volgen, zoals*

*(...)*

*- de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad”*

In de OER, Bijlage 2 (Bijlage B.1) staat:

*“Wanneer het tentamen met toezicht middels proctorsoftware of een online mondeling tentamen wordt afgenomen, dient de student tijdens de tentamensessie*

*(...)*

*de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan.*

*(..)*

*Digitaal tentamen (DT) in studiecentrum:*

*(..)*

*-Toiletgebruik onder begeleiding van surveillant is toegestaan.*

*Digitaal tentamen (DT) thuis*

*(..)*

*-Toiletgebruik tijdens het tentamen is niet toegestaan.”*

- 2.6 Op grond van de voornoemde artikelen heeft verweerder het tentamen ongeldig verklaard, omdat een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden op basis van het gemaakte tentamen niet mogelijk is gebleken. Verweerder betoogt dat studenten die de keuze maken om een online thuintentamen af te leggen, zich moeten committeren aan de geldende instructies. Deze instructies zijn duidelijk en kenbaar. In het geval van appellant is van belang dat appellant buiten beeld verdwijnt en/of de ruimte heeft verlaten na het voltooien van de systeemcheck. Aldus verweerder moeten studenten tijdens de tentamensessie diverse handelingen uitvoeren (waaronder het uitvoeren van een roomscan en het tonen van het bureaublad) en instellingen aanpassen. Na het uitvoeren van deze handelingen en het voltooien van de systeemcheck verschijnt de melding in beeld ‘*Let op: het is vanaf dit moment niet meer toegestaan om de ruimte te verlaten*’. Ondanks deze melding verdwijnt appellant 1 minuut en 40 seconden uit beeld. Appellant heeft na het maken van de roomscan de ruimte verlaten, waardoor voor verweerder niet met zekerheid valt vast te stellen wat zich precies heeft afgespeeld toen appellant de instructies niet opvolgde. Verweerder heeft ter zitting toegelicht dat appellant op basis van de handelingen die hij heeft uitgevoerd tijdens de systeemcheck, had moeten begrijpen dat deze handelingen er mede toe dienen dat de Open Universiteit kan vaststellen dat het tentamen conform de regelgeving op een juiste wijze is afgenomen (bijvoorbeeld middels het tonen van het bureaublad en het tonen van de omgeving) en dat hij de ruimte dus niet meer had mogen verlaten na het uitvoeren van de systeemcheck. Het kennen en kunnen van appellant als tentamenkandidaat kan niet worden vastgesteld aldus verweerder, noch valt vast te stellen of appellant het tentamen zonder hulp heeft gemaakt.

*Het oordeel van het College*

- 2.7 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich mee dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 2.8 Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.
- 2.8.1 Het College overweegt dat de regels omtrent afname van digitale tentamens zijn opgenomen in de OER en dat appellant hiermee bekend is, althans hiermee bekend had kunnen zijn.
- 2.8.2 Het College overweegt dat verweerster op grond van het Examenreglement bevoegd is om - ook na vaststelling van het tentamencijfer - een tentamen ongeldig te verklaren en te verwijderen uit het administratiesysteem. Dat de verantwoordelijke docent mogelijk van mening is dat verweerster ten onrechte het tentamen ongeldig heeft verklaard, betekent volgens het College niet dat - gelet op de bevoegdheden van verweerster - het ongeldig verklaren van het tentamen niet mogelijk is. Appellant kan geen rechten ontleen aan het (mogelijke) standpunt van de docent.
- 2.8.3 Zoals het College al een keer eerder heeft overwogen (in zijn uitspraak van 21 februari 2024, met het kenmerk CBE 2024-019) is volgens het College komen vast te staan dat de tentamensessie aanvangt bij het opstarten van het tentamen via de knop 'start tentamen'. Het College betreft hierbij dat uit het Examenreglement en de instructie volgt dat de student gedurende de hele tentamensessie de instructies dient te volgen, zoals het niet verlaten van de ruimte en duidelijk in beeld te zijn *'behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad'*. Ook dient een student op basis van de instructies op tijd in te loggen *'op de tentamensessie zodat u voldoende tijd hebt om de systeemcheck te doorlopen'*. Het College begrijpt hieruit dat de systeemcheck onderdeel is van de tentamensessie. Deze uitleg sluit aan bij de definitie van een *'tentamensessie'* die in de OER is opgenomen. Artikel 1.3. sub nn van de OER definieert een tentamensessie namelijk als *'de duur van het tentamen inclusief, bij een tentamen met toezicht middels proctorsoftware, de mogelijkheid om 15 minuten voorafgaand aan het aanvangstijdstip van het tentamen in te loggen'*. De tentamensessie start aldus het College op het moment dat de student het tentamen opstart via de knop 'start tentamen', waardoor de instructies vanaf dat moment gelden.
- 2.8.4 Ook staat vast dat appellant een melding heeft gekregen na afronding van de systeemcheck, waarin uitdrukkelijk wordt medegedeeld dat het niet meer toegestaan is de ruimte te verlaten. Dat appellant deze melding over het hoofd heeft gezien, kan verweerster niet worden verweten. Voor zover appellant betoogt dat de melding onvoldoende duidelijk in beeld is, overweegt het College dat de melding duidelijk is en dat de regelgeving met betrekking tot het niet mogen verlaten van de ruimte (ook) duidelijk is. Het College is van oordeel dat verweerster voldoende duidelijk heeft gemaakt dat studenten de ruimte niet mogen verlaten. Dat appellant de ruimte heeft verlaten wordt door hem ook niet ontkend. Het College constateert op basis van de bewijsstukken (met name de overlegde beeldopname) dat appellant in strijd met de instructies buiten het beeld van de camera is verdwenen en voorts dat het verlaten van en het terugkeren naar 'de ruimte' buiten het zicht van de camera plaatsvindt. Daarmee staat dan ook vast dat appellant de aanwijzingen/instructies die gelden bij afname van een digitaal (proctoring) tentamen heeft overtreden. Het constateren van

onregelmatigheden is reeds voldoende om tot een ongeldigverklaring van het tentamen te komen. Immers valt, ondanks de door appellant gegeven toelichting, niet met zekerheid vast te stellen wat zich heeft afgespeeld op het moment dat appellant buiten beeld verdween. Dat appellant naar eigen zeggen geen belang heeft bij het plegen van onregelmatigheden doet hier niet aan af. De ongeldigverklaring betekent in dit geval aldus het College niet dat appellant bijvoorbeeld niet toegestane hulpmiddelen heeft gebruikt in de ruimte nadat hij uit beeld verdween of dat hij op een andere manier heeft geprobeerd “vals te spelen”, maar enkel dat niet kan worden vastgesteld wat er is gebeurd en dat de regels om ongeldigverklaring te voorkomen, niet zijn nageleefd. Het College is van oordeel dat de ongeldigverklaring stand kan houden.

#### Conclusie

- 2.9 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellant krijgt geen gelijk en de ongeldigverklaring van het tentamen blijft in stand.

### 3. Beslissing

Het College

Rechtsdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. G.M. Drenth, voorzitter en dr. L.H.H. Bollen, dr. R. van Bree, dr. L.A. van Oortmerssen en mr. S. van der Waal, leden, in tegenwoordigheid van S.E.M. van der Westen LLB als secretaris

w.g. de secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

S.E.M. van der Westen LLB

mr. G.M. Drenth

voor eensluidend afschrift,

S.E.M. van der Westen LLB

*Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website [www.raadvanstate.nl/studentenzaken/](http://www.raadvanstate.nl/studentenzaken/).*